

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ este:
Joi și Duminică.

Prețului abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anul XLII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 57.

Joi, 19 | 31 Iuliu

1879.

Brasiovu, 23/II Iuliu.

Program'a noului ministeriu romanu de fusiune a facutu cea mai buna impresiune in tota țier'a. Solutiunea indicata de Camera și adoptata de guvern, basata pe principiulu impamentenirei individuale, și pe mesuri restrictive pentru scutirea și asigurarea proprietatii rurale, trebuie se placa tuturor Romanilor, din cauza, că numai in modulu acest'a se pôte satisfice totodata pretensiunilor art. 44 alu tractatului dela Berlinu și intereselor nationale și economice ale țierei.

Pe cătu de favorabilu este inse apretiată de cătra press'a romana solutiunea sustienuta de noulu guvern, pe atātu de nefavorabilă este judecat'a diaristiceii straine asupra ei. Si nu numai organele cari stau sub influința Aliantiei universale israelite d'er' chiaru și alte diuarie mai independente, cari sub alte impregiurari au aperatu cauz'a Romaniei se pronuntia astadi in contra mesurilor, pe cari Romanii voiescu se le ié spre delaturarea periculelor, de cari sunt amenintiatu cu deosebire Moldovenii, deca s'ar' dá drepturi Evreilor fara nici o restrictiune.

Fostulu ministru de esterne d. Ionu Campineanu a aratatu ce e dreptu in not'a s'a circulara dela 9 Iuliu a. c. adresata reprezentantilor Romaniei din strainatate, intr'unu modu fôrte elocentu și convingetoriu, gravele momente, cari dictéza Romanilor cu necessitate mesurile acele de precautiune in interessulu conservarei nationale, d'er' s'a observatu fôrte cu dreptu din mai multe parti, că memoriulu dlui Campineanu a venitu prea tardiu și astfelu n'a potutu se aiba pēna acuma rezultatulu intentiunatu, de a corege, prin esplicarea situatiunei reale interioare a Romaniei față de acést'a cestiune, opiniunea gresita, ce a fostu latita in Europ'a de cătra agentii Aliantiei israelite.

Se imputa ministeriului trecut, că nu a facutu mai multe memorii și mai de cu vreme spre a luminá opiniunea publica europeana, care este in eróre și presupune o stare de lucruri in Romania'a, care in adeveru nu esista. Asia ómenii Aliantiei Israelite sustienu, cumu scimu, prin organele europene, că Evreii ar' fi factorulu celu mai insemnatu civilisatoriu in Romania'a, că industri'a și comerciulu este numai in man'a lor, că ar' fi mai diligenti, mai morali și mai cultivati de cătu ceilalti locuitori ai țierei, și in fine, că ar' fi asimilati cu indigenii s. a. pre candu in fapta, cu pré puține esceptiuni, numai contrariulu asertiuniloru de felulu acest'a este adeveratu.

Se asigura, că noulu cabinetu voiescu se face totu ce-i stă in potintia spre a conformá pe marile poteri despre adeverat'a stare a lucrurilor și că ministrulu de esterne d. Boierescu prepara unu nou memoriu cătra poteri, pentru care aduna materialu statisticu in tota țier'a. Ministrii au semnalatu acést'a chiaru in raportulu loru cătra Dominitoriu, prin care au cerutu amanarea pe o luna.

Guvernulu veghiéza inse și in interiorulu țierei, pentru că nu cumva prin uneltirile agentiloru straini se se provóce vreo miscare in țiera, care se aduca dupa sine interventiuena vreunéa din marile poteri vecine. Asia se anuncia că Duminéc'a trecuta toti oficerii din gard'a nationala s'au prezentatu, in urm'a invitatiunei ce li s'a facutu, la ministru de interne Cogalniceanu, care a recomandat oficeriloru a veghiá și cá cetatieni și cá gardisti asupra mantinerei bunei ordine și a nu dá ascultare siopteloru ce se respandescu de reuvoitorii Romaniei.

Pôte, că ministrulu de interne intielege sub „reuvoitori“ și pe emisarii russi de cari ne vorbescu atātu de multu foile evreofile, d'er' atunci ingrijirile sale ar' stá in contradicere cu ceea ce afirma organulu d-lui Boierescu „Press'a“, că adeca tóte asertiunile despre „emisarii, cari inunda țier'a“ ar' fi numai nescie pure inventiuni. Ajunge, că d.

Cogalniceanu a admoniatu pe oficerii gardei a veghiá asupra bunei ordine, apoi fia ea conturbata de cătra ori-cine. Cuvintele ministrului au avutu negresitu și acelu scopu de a linisti pe acele din marile poteri, cari sunt pré ingrigeate de sôrtea Evreilor.

Intr'aceea iese la lumina că, desi program'a ministeriului de fusiune nu admite nici o categoria, totusiu ea n'ar' eschide o impamentenire in mesura mai mare printr'o lista stabilita de camer'a actuala. Acést'a ar' insemná a se reintórece earasi pe o portitia laterala la propunerea primitiva sustienuta de ministeriulu demissionatu. Eata ce scrie cu privire la acést'a „Romanulu“, care inca a cerutu neincetatu admiterea listei, propusa in comisiunea Camerei de d. Costinescu:

„Ministeriulu de fusiune este datoriu se lupte spre a invinge pe cătu se va poté, valmasiél'a, neintielegerele, neincrederile și diferitele interese. Anim'a lui, că a tuturor, este cu propunerea comitetului. Astfelu vediuramu că combate categoriile; d'er' n'a disu unu cuventu in contra unei liste alésa și admisa de Camer'a actuala...“

Actiunea noului cabinetu ar' fi indreptata d'er' dupa tóte aceste intr'acolo, că se stabiléscu unu eculibru intre dorinti'a poteriloru și dorinti'a țierei smulgandu și dintr'o parte și din alta câteva concessiuni. Problem'a este fôrte grea și anevoie se va poté resolvá pe calea acést'a a compromissului.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Diuarile austriace se ocupa mereu cu cestiunea boema, fara indoiéla cea mai importanta pentru viitórea desvoltare a lucrurilor in Austri'a. Predomnesce parerea, că comitelui Taaffe 'i va succede, ceea ce nu a succesu guverneleru dintr'unu intorvalu de 12 ani, a face adeca pace cu Cehii și ai scóte din opozitiunea passiva. Intr'unu rēndu se dicea, că negocierile de impacare intre Cehii și Nemtii Boemiei introduse printr'o conferentia intre conducetorii Dr. Rieger și Dr. Herbst, la care a fostu de față și d. Taaffe, ar' fi incetatu de totu. Acést'a inse, dupa cumu ne asigura „Osten“, nu este adeveratu, firulu acestoru negocieri nu este ruptu.

„Se scie, scrie numit'a fóie, că la acea conferentia au fostu convenitu, că barbatii de incedere cehi și nemti se designeze o comisiune de 5 membri și Cehii si-au alesu inca de multu comisiunea lor, pre candu Nemtii boemi au totu traganitu cu alegerea. Precumu ni-se spune acuma presiedintele barbatiloru de incedere neamtio-boemi Dr. Schmeykal, a facutu cunoscutu prin Dr. Sladkovsky presiedintelui barbatiloru de incedere cehi, Dr. Rieger, că alegerea comisiunei germano-boeme se va face dilele aceste și că prin urmare intrunirea ambeloru comisiuni la unu locu spre a se consultá asupra cestiunei de impacare nu va mai fi prin nimicu impededata.“

Este importanta pentru viitórea constelatiune apropierea intre Cehii și Poloni, care se manifesta in atitudinea amicabila a pressei boeme față de cea galitiana. Amu fostu aratatu că Polonii au fostu pēna acuma pedec'a principala a impacarei nationalitatiloru din Austri'a, pentru că au preferitu a se separá de Cehii și de ceilalti, spre a merge cu decembristii. Tristele esperientie ce le-au facutu cu Nemtii, cari se foloseau numai de Poloni fara a le concede ceea de ce aveau mai mare lipsa, au contribuitu cá ideile federalistice se fia earasi predominanté in Galiti'a. Autonomistii forméza astadi maioritatea intre reprezentantii poloni și organele loru declara că voru sustiene in viitoriu o combinatiune federalistica, facēndu Cehiloru diferite propuneri.

Diuarile boeme „Pokrok“ și „Politik“ vorbindu despre programele foiloru polonese și despre pro-

punerile ce le facu Cehiloru, accentuéza că silintiele ce si le dá guvernulu a formá o partida imperiala, care se sustiena statu quo nu voru avé nici unu resultatu. „Politik“ dice că deputatii cehi, deca nu li se va dá garanti'a că voru poté dobēndi dela Reichsrath ceea ce pretindu, anevoie voru fi dispusi a jocá rolulu unoru statisti (papusi) ministeriali. Nici polonii, dice, nu voru mai acceptá acestu rol. Partid'a nationala autonomista polóna are unu interesu comunu la largirea autonomiei țierei; Cehii și Polonii trebuie se se intielega asupra unui programu autonomu. Deca pēna acuma nu s'a potutu stabili o actiune comuna pe bas'a opozitiunei passive, ar' poté se se incedere odata pe terenulu parlamentariu. — „Pokrok“ diuarulu lui Dr. Rieger inca constatéza cu satisfactiune, că polonii se arata aplecati, a intrá in partid'a cea mare federalistica. Sunt cause fôrte ponderóse, dice, cari pretindu categoricu intielegerea intre Cehii și Poloni. Reprezentantii natiunei cehe sunt gat'a cu tóta anim'a la acést'a.

Se cōnfirma scirea, că peste puține dile imperatulu Franciscu Iosifu va visitá pe imperatulu Wilhelm alu Germaniei la Gastein. Se dice, că imperatulu Wilhelm a datu espressione parerei sale de reu, că sanatatea nu-i iérta a visitá, că intotdeauna și in anulu acest'a famili'a imperatésca la Ischl și in urm'a acést'a, unii dicu, inca inainte de acést'a, imperatulu Austriei a datu ordinu, că se se ié dispositiunile de plecare. Nu se scie, d'er' se crede, călu va acompáni și comitele Andrassy. Diuarile vienesé au datu espressione temerei, că nu cumva acést'a intrevedere a celoru doui imperati se aiba scopuri politice. „Nu potemu se suprimamu temerea, scrie „N. fr. Pr.“, asupra urmariloru ce ar' poté se aiba intalnirea dela Gastein, deca s'ar' face cu scopu politicu; in Germani'a domnescu acuma reactiunea și cei din Austri'a se silescu se imiteze pe Bismarck. Proverbulu romanescu dice: De ce te temi nu scapi.

Dela Londra, 25 Iuliu, se telegraféza. „Agentiei Havas“ urmatóriele: Marchisulu de Salisbury a respunsu unei deputatiuni de Evrei din Londr'a că nu le pôte indicá intr'unu modu precisu solutiunea pe care o va dá Romania articolulu 44 alu tratatului din Berlinu, de óre-ce acést'a cestiune este actualmente in discutiuene și fiindu că prin acést'a aru impededá rezultatele possibile ale conferintieloru și negocieriloru ce se urméza. In acést'a afacere, guvernulu anglesu a lucratu totdeauna cu tótu anima și in intielegere cu Germani'a și cu Itali'a. Marchisulu de Salisbury crede că Puterile nu voru lipsi de-a aderá la actulu solemnu pe care l'au seversitu in Berlin, facēndu cá recunoscerea independintiei Romaniei se atérne de la modificarea unora din legile sale interioare. „Romania, adause ministrulu afaceriloru straine, de si acum in urma datoréza independintia iei Russiei, inse la inceputu ea i-a fostu data de Engliter'a, Franci'a și Itali'a prin resbelulu din Crime'a. Romania aru face unu actu de nebunia deca n'aru implini obligatiunea pe care i-o impune tratatulu din Berlin, căci, deca in viitoru s'aru ivi in Orientu o noua sguduire, esistinti'a iei aru poté depinde de la strins'a mantinere a legiloru internationale și a tratatelor.“

In numerulu trecut arataramu constituirea ministeriului bulgaru. Adaugemu acuma, că la ministeriulu de instructiune, care remase sub conducerea provisoria a primului ministru a fostu chiamatu, dupa cumu afla „Binele Publicu“ profesorulu dela facultatea de medicina din Bucuresci Dr. A t a n a s o v i c i. „Resb.“ dice, că acestu medicu a fostu unulu din principalii agenti din țiera ai muscaliloru revolutiunare intreprinse in ajutoriulu veciniloru bulgari de peste Dunare.

Din Sofi'a se anuntia, că consiliulu de ministrii bulgaru a hotaritu a se procede imediatu la dari-

marea fortaretilor si a destinatu deocamdata pentru scopulu acest'a sum'a de 150,000 franci. Ministrulu de esterne a primitu insarcinarea a insciintia despre acesta hotarire neamenatu atatu pe marile poteri, catu si pe inalt'a Pórta. Ce se atinge de reinstalarea fugarilor mohamedani, se intruni in ministerulu de interne o comisiune, care se va ocupa numai cu problem'a acest'a complicata. Relativu la restituirea averei imobile a mohamedanilor s'a decisu a se numi o comisiune compusa din Mohamedani si Crestini, care va ave se constate tote campurile, casele s. a. ale celoru d'antai si acele, cari au trecut prin cumperatore in posesiunea altora, le va pretiui, caci ministerulu voiesce seriosu se respecteze cu conscientiositate tote titlurile de dreptu legitime.

In Turci'a crisele ministeriale sunt permanente. Sultanulu cu tota gravitatea situatiunei nu se pote deda a respecta si parerile ministriloru sei. Metod'a constitutionala nu se pote unu nicidecumu cu principiile despotice ale urmasiului marelui profetu. De aci vine ca planurile ministriloru fia catu de bune se lovescu inca inainte de a fi cöpte si puse in praesa de stanc'a capricieloru Sultanului, care isi schimba parerile de douespredece ori in 24 de öre. Sub asemeni impregiurari o activitate salutara constanta a guvernului este mai imposibila si marea problema a reformelor care se scape restulu imperatiiei turcesci de peire remane numai o dorintia platonica scrisa pe chartia.

Marele Viziru Cheiredin-pasi'a, vedindu imposibilitatea, de a conduce cu succesu frönele guvernului, deca Sultanulu se amesteca in tote lucrurile, s'a decisu a pasi energicu faäia de elu si si-a datu demisiunea mot, vandu-o cu situatiunea precaria ce io prepara impregiurarea acesta. Sultanulu surprinsu de pasulu energicu alu primulu seu ministru, care era spriginutu cu deosebire de Angli'a a voitu sese impace cu elu, der' Cheiredin-pasi'a ia declaratu, ca va remane mare Viziru numai atunci, deca Sultanulu va primi urmatorele conditiuni: 1. Sultanulu renuntia, de a se amesteca in cestiuni seu afaceri, cari se tienu de resortulu marelui Viziru si acesta este autorisatu de a numi si destitui pe functiunari. 2. Ministrii Osman-pasi'a si Riza-bei se fia departati si marele Viziru se fia investitu cu dreptulu de a forma unu cabinetu omogenu, compusu din cativa ministri actuali si din mai multi alti barbati pe cari ii va alege elu. 3. Cestiunea greca, care face mari greutati, se fia supusa unei adunari de notabili si resolvata in sensulu hotaririi majoritati.

Sultanului ia fostu greu a lua o decisiune asupra propuneriloru marelui seu Viziru, elu mai bucuros i-ar' fi datu drumulu si s'ar' fi amestecat mai departe dupa placu in tote afacerile guvernului, der' in fine totu a trebuitu se cedeze amenintiariloru din partea Angliei la care s'a alaturatu si Austri'a. De Anglesi cu deosebire se teme Abdul Hamid, caci ei au in mana tote firele intrigueloru, prin cari ilu poteau returna de pe tronulu. O telegrama din 26 Iulie anuntia, ca Sultanulu a primitu tote conditiunile ce i le-a pus Cheiredin-pasi'a. Acest'a a cerutu ca Sultanulu seu se introduca unu sistemu onestu parlamentariu seu se se intorca earasi la sistemu absolutu. Sultanulu s'a decisu pentru celu d'antai. Isi va tiené öre cuventulu? Pena atunci pote pena candu i se va arata odata profetulu in visu. —

Not'a circulara

a ministrului de esterne *Ioanu Campineanu* adresata cätra reprezentantii Romaniei din strainatate, in cestiunea Evreiloru.

(Urmare si fine.)

In 1866, cestiunea fü pusa din nou; deru atunci unirea Principatelorü era facuta si Moldov'a se aflä intr'o positiune cu totulu diferita de aceea a Romaniei. O mare emigratiune de Israeliti d'isi Polonesi, venindu din Russi'a si din Galiti'a, cutropise pamentulu seu. Investiti cu passepörte care nu erau valabile de catu pentru esirea lorü din tier'a de origine, acesti Israeliti gaseau fruntariile inchise pentru reintörcere si Moldov'a deveni astu-felu negresitu loculu de scurgere alu poporatiunei flotante si serace a mariloru state vecine. Acesti Israeliti traieau in tiära in starea de supusi straini si, multiamita jurisdictiunei consulare, odinöra in vigöre la noi, ei aveau tote folösele protectiunii straine, fara a indura nici un'a din sarcinele la care aru fi fostu obligati in statele ai caroru supusi ei se declarau. Dupa unirea Principatelorü, acesta massa de Israeliti de noua provenintia, sustinuti prin actiunea Aliantiei Israelite Universale, exercitara o mare influentia asupra coreligionariloru lorü din Valahi'a. Oper'a assimilatiunii, care era förte inaintata la acesti'a din urma, fü in curöndu intrerupta si unu mare numeru din ei se raliara spiritului si tendintiloru

Evreiloru straini din Moldov'a. In curöndu, nu se vediu alta deosebire intre acesti'a si cei d'antai de catu aceea a limbei, unii vorbindu spaniolesce si ceilalti unu dialectu amestecatü cu nemtiesce.

In restimpulu acest'a, Statulu Romanu, ocupatu cu transformarea s'a politica, interna si esterna, lasase la o parte cestiunile ce pareau in acea epoca ca suntu secundare, si legile privitore la straini nu contineau nici o dispositiune care aru fi potutu se i impedece de a se organiza si de a se constitui astfelu in catu se formeze adeverate state in statu. Folosindu-se de acesta situatiune, Israelitii, cari gasisera la noi o deplina si intröga tolerantia religiösa si o completa libertate de actiune, sciura se se constituie in comunitate distincta, avöndu o autonomia apröpe absoluta, nu numai din punctulu de vedere religiosu, ci inca si din punctulu de vedere administrativu si financiaru, ei gasira chiaru unu midilocu prin concursulu Aliantiei Israelite, ca se se unesca intr'o puternica asociatiune politica, avöndu agentii sei in tota tier'a si primindu impulsione si directiunea unu centru stabilitu afara din Romani'a. Mai tardiu, candu jurisdictiunea consulara incetä cu totulu la noi, unu numeru mai multu seu mai puöinu mare din membrii acestei asociatiuni gasi, in adevöru, ca este de interessulu seu de a nu se mai folosi de protectiunea straina; der' printre acesti din urma multi isi schimbara adesea tactic'a, dupa interesele momentului, si se declarara, candu supusi romani, candu straini. Tragerile la sorti pentru armata fura mai alesu ocaziunea acestoru transformatiuni subite si succesivu. Astfelu cea mai mare parte din Evrei au remasn straini in midilöculu natiunei, nu numai prin religiunea lorü, ei prin limba, prin costumu, moravuri si aspiratiuni, intr'unu cuventu prin totu ce constituie caracterulu distinctivu alu unu omu in societate.

Astu-felu fiindu, este lesne de intielesu ca cestiunea evreöasca, astu-felu pusa, a trebuitu se arunce nelinistea in spirite. Tier'a se intröba cu neastemperu care este tint'a stipulatiuniloru tratatului de Berlin relative la acest'a cestiune. Puterile voitu-au se face numai a dispäre escluderea religiösa a art. 7 din Constitutiune, seu tindu ele a impune Romaniei solutiuni absolute contrarii dreptului publicu alu tuturorü statelorü europene, si de natura a pune in primejdia tote interesele nöstre economice, sociale si nationale? Nelinistea este cu atatu mai mare cu catu se simte destulu ca asemeni solutiuni nu aru pute fi suportate chiaru de societati cu multu mai puternicu constituite, solidu si de multu timpu intrunindu tote conditiunile dorite pentru a pute resiste unei invasiuni de elemente absolutu straine restului natiunii.

Intr'o situatiune ca a nöstra, chiaru cestiunea drepturilorü civile de acordatu strainiloru devine peste fire de grea.

Deca in adevöru nu este nici unu inconvenientu de temutu candu este vorb'a de unu öre care numeru de straini care trece de la o stare la o alta pentru afaceri de comerciu seu industriale, este cu totulu altu-feliu candu este vorba de o adevörata invasiune straina, care se redica pena la sute de mii de individi. Ceea ce proböza intr'unu modu stralucitu ca acea temere singura ne preocupa, este ca, inaintea esistentiei acestui pericolu, Romani'a a acordatu la densa strainiloru drepturi si folöse multu mai insemnate de catu in alte state si ca a facutu acest'a din propri'a s'a mitiativa, fara nici o presiune esteriöra. Deru, in faäia acestoru masse de emigranti, instinctulu seu de conservare ii dictä o purtare mai circumspecta. Era vorb'a, in adevöru, de o poporatiune numerosa, eterogena sub tote privintiele, patrundindu in tiära in masse mari si represintandu, in Moldov'a, apröpe a patri'a parte din poporatiunea totala; nu erau nici Englesi, nici Francesi, nici Italiani, nici Germani, erau nesce ömeni fara patria determinata, fara alta nationalitate de catu calitatea lorü de Israeliti, si bucurandu-se, dupa impregiurari, de protectiunea cutarei seu cutarei alte puteri straine. Erau nesce ömeni cari cautau midilöcele lorü de esistentia nu in munca care contribuie la desvoltarea productiunii si a bogatiei unei tieri, ci in traficulu si in usur'a care o ruineza. Prin aceste midilöce, si sub ocrotirea chiaru a legilorü nöstre, Israelitii s'au facutu stapani peste o insemnata parte a capitalurilorü tieri si le-au pusu in ipotece asupra unoru imobile. In Moldov'a mai cu osebire, o mare parte a proprietatii rurale se afla ingagiata in manile lorü. Deca, prin urmare, s'aru intinde asupra tuturorü strainiloru, fara deosebire, dreptulu de-a cumpera bunuri rurale, dreptu ce fusese acordatu in 1864 cu nesce restrictiuni care linisteau interesele nationale, in curendu proprietatea rurala a Moldovei aru trece intröga in manile Evreiloru.

Aici sta, domnule agentu, punctulu celu mai delicatu alu cestiunii si caus'a principala a ingrijirei si a agitatiei, care domnesce in tiära. Proprietatea rurala jóca, in adevöru, rolulu de capetenia in organizarea politica a tieri, mai alesu in constituirea colegieloru electorale, care numescu Senatulu si care concureza asemenea la formarea Camerei deputatilorü. Deca acesta proprietate aru trece in manile strainiloru, colegiele electorale, deja puöinu numerose, aru fi desorganizate, anulate, si recrutarea Senatului mai alesu aru deveni förte anevöisä. Deca acesti straini, inainte de a se asimila cu natiunea romana, aru doböndi asemenea drepturile politice,

primindu directiunea lorü de afara, in curöndu s'aru vedu producöndu-se in Romani'a unu felu de dualismu de tendintie, care aru fi fatalu nationalitati nöstre. Eca domnule... .., greutatile in faäia caror'a se afla tier'a si alu caroru efectü va fi de-a silu pe Camere de-a cautä, deodatu cu suprimarea art. 7. din Constitutiune, mesurile, cari trebuiescu se puna societatea si nationalitatea romana la adapostu de pericolele, pe cari vi-le semnalai. In nesce impregiurari de o asemenea gravitate nu e de locu lucru de mirare, ca se se produca opiniunile cele mai esagerate, caci ingrijirea temerea facu adesea locu unoru astfelu de rezultate. Spre a domoli spiritele, spre a inlaturä temerile, trebuiescu multe precautiuni si o procedura förte crutiätöre, trebuie a sci a impacamu respectulu datoritu principiile cu garantiile redamate de interessulu conservarii nationale.

Pentru ajungerea acestui scopu, intr'unu modu, pe catu cu putintia mai largu, guvernulu princiaru isi da tote silintiele si spera, ca puterile ilu voru ajuta pe acesta cale, inlaturandu ori-ce pretensiune de unu caracteru absolutu care aru mai poté veni de afara. Bine-voiti a Ve inspirä de aceste idei si de a le exprima in tote conversatiunile, pe care le aveti. Deca vi se va cere comunicarea acestui actü sunteti autorisatu a o face.

Primiti, domnule....., incredintiarea inaltei mele consideratiuni.

(S) *J. Campineanu.*

Siedintiele Academiei Romane.

In sied. din 22 Iuniu v. la ordine fiindu relatiunea sectiunei istorice despre missiunea d-lui Densusianu, Academia apröba tote conclusiunile sectiunei cu majoritate de voturi. D. Alexandri atrage atentiunea adunarei asupra documentelorü istorice, care scie, ca se afla in bibliotecele si arhivele dela Genov'a, förte importante pentru istori'a nöstra, invitand'o a numi o missiune. D. Hasdeu face asemenea comunicatiune despre cele ce se afla in Ragusa, er' d. Ionescu despre cele ce se afla in Florenti'a. Se recomanda sectiunea istorice. Adunarea trecöndu apoi la punctulu alu 2-lea alu programei relativu la complectarea sectiuniloru prin alegere de noui membri, se nasce discussiune despre aceea, ca d'öni cari au fostu chemati in comisiunea literara din 1867 si anume dñii C. A. Rosetti, Gonata, Andreiu Mocioni, cari niciodata n'au luatü parte, nici in comisiunea literara, nici in societatea academica si din cari unii au declaratu chiaru ca nu primescu, se se mai considere de membri? D. Hasdeu cere, ca se se declare vacante fotoliurile lorü. D. Babesiu dice, ca catu despre d. Mocioni, d-lui a declaratu, ca primescu si numai caus'a morbiditati 'lu impedece de a veni. Se constata apoi, ca d. Rosetti nu s'a consideratu niciodatu ca membru ci totdeuna a declaratu, ca refusa de a fi si se declara fotoliulu seu vacantu. Cu privire la d. Gonata din Basarabi'a, considerandu, ca inca din 1870 e inscrisu intre membri onorari ai Academiei se trece la ordinea dilei cu conclusiunea de a nu se considera intre membri actuali ai Academiei.

D. Odobescu enumerandu list'a generala a membrilorü, constata ca sectiunea istorica singura fiindu complectata cu 12 membri dupa statute, sectiunea literara urmöza a se complectä prin alegerea unu siuguru membru, era cea de sciintia prin alegerea a 6 membri, dupa acest'a propune ca adunarea se proceda la alegeri. D. Ionescu cere ca mai inainte de tote delegatiunea actuala se se declare ca oficiu provisoriu alu Academiei, pena se va face alegerea ei conformu cu statutele, ceea ce dupa o discussiune mai lunga se admite cu unanimitate. D. presiedinte invita apoi sectiunile respective ca se se consulte despre alegerea noilorü membri, cu cari trebuie se se completeze si se vina apoi cu propunerile lorü in siedintia plenara.

In sied. din 23 Iun. se comunica unu tractatu manuscrisu: „Geografia fisica, politica, etnografica si economica a Romaniei“ dela unu anonimü cu cerere de a se cercetä si a i se dá unu remunerariu. Cartea fiindu inse didactica pentru care autorulu trebuie se se adreseze la ministerulu respectivu, se recomanda a i se retransmite. D. Alesandri comunica ca dupa scirile ce a capetatu, literatur'a romana are se fia in curöndu onorata din nou cu ocaziunea serbarilorü latine din Franäia, caci este anuntiatu ca se traduce in limb'a provensala doue bucati cunoscutu: „Mioriti'a si Cuculu si „Turturica“. Se da lectura raportulu comisiunei numite pentru cercetarea bibliotecii si conclusiunile sale se admitu dupa örecari debateri cu puöine modificari. La ordinea dilei punöndu-se regulamentarea premiilorü instituite de statu sub nume de premiulu Lazaru si premiulu Heliade Radulescu. Adunarea, consultandu-se decide a numi o comisiune din dñii Laurianu, Fötu si Odobescu cu insarcinarea de ai pune unu proiectu.

In sied. din 26 Iuniu D. Chintescu comunica, ca i s'a transmisu dela Iasi vechiulu manuscrisu alu gramaticei romane din 1757, despre care fusese avisatu oficiulu in un'a din siedintiele anteriöre; propune totu odata a se regula cercetarea lui de urgentia, fiindu-ca i s'a transmis pe unu timpu förte scurtu. Se recomanda unei comisiuni compusa din D-ñii Baritiu, Chintescu, Hasdeu si Miorescu. — Adunarea

consultându-se asupra ordinea dilei, se decide a se alege comisiunile competente a cercetă traducțiunile și operile concursuali. Se procedează mai întâi la alegerea comisiunii pentru traducerea din autorii eleni, și, prin majoritate, se alege D-nii Caragiani, Papadopolu și Sion. Urmăzătorii alegerea comisiunii pentru cercetarea traducerilor din autorii latini, cu majoritate, se alege D-nii Baritiu, Maiorescu, Laurian, Hasdeu și Chintescu. Pentru cercetarea studiului asupra producerilor literare din epoca lui Mateiu-Basarabu, care urmează a lua premiul Nasturelu lit. B, se alege o comisiune compusă din Domnii Alexandri, Ionescu și P. S. S. episcopul Melchisedec. Pentru cartea cea mai bună publicată în limbă română de la 15 Augustu 1878 până la 15 Augustu 1879, destinată a lua premiul anual Nasturelu se alege o comisiune de 7 membri, compusă din d-nii I. Ghică, d. Sturdz'a, G. Baritiu, N. Ionescu, A. Fêtu, N. Chintescu.

În ședința din 27 Iunie d. Președintele comunică, că D. Crețulescu a oferit pentru bibliotecă Academiei 2 exemplare din opera sa „anatomia descriptivă“, era D. profesorul B. Iorgulescu 2 exemplare din „charta județului Buzeu“, lucrare de D-s'a. Se primesc cu multă plăcere. — D. Sturdza comunică pomelnicul original al monastirii Bistriței fundația de Alexandru cel bunu. D. Sturdza arată, că acest pomelnic este unul din documentele istorice cele mai vechi și mai prețioase, cele mai importante ce posedăm. Pomelnicul, care formează 1 volum în patru micu de 53 foi, e scris pe pergament la fundarea monastirii în anul 1407. Elu conține pomelnicul Domnilor dinaintea lui Alexandru cel bunu, și enumerarea cea mai autentică a urmașilor acestor Domni, și anume: Bogdanu, Sazcu, Costea, Petru (Musiatu), Romanu, Stefanu și Iug'a. În urmașii Alexandru cel bunu cu toată familia lui Domnii și Iliasiu și Stefanu, Stefanu cel mare cu toată familia lui, Radu-Voda din țara Muntenescă, Bogdan-Voda fiul lui Stefanu, Alexandru-Voda și Petru-Voda. După Domnii sunt înscrise în pomelnic Metropolitii țerei mai multu episcopi de România, și unu siru de calugari și calugaritii. În urmașii acestora se vedu boerii țerei amintindu-se de familiile lor. Astfel stau între citori Bolduru, Urechia, Ganguru, Sierpeșca, s. a. și în fine alți creștini. Se vede, că calugarii monastirii mergeau cu pomelnicul și prin străinătate la buni creștini, căci pomelnicul mai conține pe Tiarul Moscvei, cu toată familia lui, pe Principele de Serbi'a, pe Metropolitul de Olăria. D. Sturdz'a sfârșiesce rogându pe Academia a trimite acestu manuscris la secțiunea istorică spre a fi studiată și în fine spre publicare. Se primesc cu multă plăcere și se recomandă secțiunilor istorică și literară. — D. Odobescu prezintă lectura proiectului de regulament de aplicare a Statutului Academiei. Se decide a se tipări și a se pune la dispoziția dilei. — D. Maniu prezintă lectura raportului comisiunii numite pentru propunerea executorilor testamentari ai repausatului Dimitrie Cozacovici. Avându în vedere consideranțele, după care se vede că averea repausatului destinată pentru susținerea unei școli române în Macedonia se cuvine Statului Român era episcopii nu au dreptu a-o încredința alt-cui'va, Adunarea admite concluziunea de a respinge propunerea. — La ordinea dilei alegerea de noi membri pentru complectarea secțiunilor. D. Romanu, că secretarul alu secțiunii literare, dice, că e însărcinat a comunica opiniunea secțiunii. Se da lectura raportului seu, care arată, că majoritatea propune la alegere pe D. G. Ghică era minoritatea pe D. Iacobu Negruzi. D. Președintele invita adunarea a vota prin bile, aducându aminte, că după statutele recomandate trebuie se aiba 2 treimi din voturile membrilor prezenți, adică 13 din 20 înscrise în ședința de astăzi. Rezultatul scrutinului: 19 votanți, 1 alb, 16 bile albe, în favoarea candidatului 3 bile negre. După acestea D. George Ghică se proclamă membru alu Academiei în secțiunea literară. — La ordinea dilei regularea ședințelor solemne. După ore cari consultațiunile se numesc o comisiune compusă din D-nii Alexandri, Ghică, Sion, Hasdeu și Odobescu, cu sarcina de a face programul acestei ședințe. D. Hodosiu cetesce apoi raportul comisiunii financiare, a caruia discuțiune se amana pe ședința următoare.

În ședința din 28 Iunie se puse la ordinea dilei proiectul de regulament general pentru lucrările Academiei Române. Adunarea decide a se lua în discuție imediată după articuli. Cei 58 articuli d'antai se desbată și vorbă în această ședință.

În ședința din 29 Iunie d. pres. comunică, că a primitu de la d. Colmar unu exemplaru de „geografia cailor ferate“ lucrare de d-s'a și donatu bibliotecii Academiei. Se primesc cu multă plăcere. Se comunica raportul comisiunii încredințată a cercetă vechiul manuscris din 1757, compus de Dimitrie Eustatie, prin care se propune a se cumpără cu prețulu de 20 lei. Se aproba. O propunere subscrisă de 3 membri, cere a se numi unu membru onorariu, d. Constantin Bozianu. Se pune la ordinea dilei. Se continuă asupra proiectului de regulament și se admitu articuli următorii până la nr. 70. D. Președintele propune la votul adunării alegerea d-lui Emanuil Bacaloglu, profesorul de filozofia la universitatea de București, recomandat de secțiunea de știință spre a fi membru alu Academiei. Se pro-

cede la votare prin bile luându parte 18 membri prezenți. Rezultatul scrutinului: 14 bile albe, pentru; 4 bile negre contra. D. Președintele proclamă pe d. Bacaloglu de membru alu Academiei Române.

(Va urmă.)

Betleanu 16 Iuliu 1879.

(Estrasu dintr'o corespond. priv.)

. . . După cumu se știe în Betleanu se află o școlă română greco-cat.; ea are unu domn investitoriu, care pentru diligența și zelul său este demn de toată stim'a. Până la 1873 școl'a ac'estă s'a aflatu într'o stare de înflorire, de la 1873 a începutu a da totu mai multu îndereptu. Vin'a o porță, nu investitoriulu ci conducătoriulu școlii d. protopopu și inspectorulu școlariu, care prea puțin se îngrijesc de binele școlii, ceea ce se poate vedea și din urmatoriulu faptu: Langa școl'a română din Betleanu se află o casa de vânzare. Proprietariulu casei fiindu român a și statu de inspectorulu școlii se-o cumpere pentru școlă, ac'estă l'a amanatu de pe di pe alta până trecu doi ani. În zedaru a intervenitu și investitoriulu căci nimene nu l'a bagatu în seama. Vedindu ac'estă proprietariulu și-a vendutu cas'a memorată în diu'a de 16 Iulie a. c. unui maghiaru cu 600 fl. v. a. Este do observatu că zidirea școlii este așa încâtu deca va fi lipsa se duca lemne l'a școlă nu este altu locu pre unde, ci numai prin curtea casei ac'elăia, afara de ac'estă localulu școlii poate suferi și alte restricțiuni în urm'a instrairii proprietarii vecine. . . D. Protopopu și d. inspectoru alu școlii ar' fi trebuitu că capi se conchiame poporul și se-i spu cumu stă lucrulu, înse nici vorba de ac'estă, fiindu-că pip'a și tabaculu ce ar' fi facutu fara dumnealor. . .

Cumcă ar' fi potutu cumpără acea casa se poate vedea și de acolo că vorbindu eu cu omenii mi-au răspuns că nici nu știu de totu lucrulu, căci de ar' fi știutu de siguru ar' fi cumpăratu acea proprietate. Li s'ar' potea încă iertă ceva din gresiel'a ac'estă ac'elora cari o au comis deca nu ar' fi în Betleanu o casa de pastrare de la case se pota lua nescăi bani spre cumpărarea carei din cestiune. D'ar' se află deja acolo o asemenea casa. . . Este durerosu deca la asemenea ocațiuni tocmai conducătorii chemați a lua inițiativ'a în folosul poporului se arată mai indiferenți. Ac'esti'a ar' trebui se aiba totdeauna înaintea ochiloru proverbiulu: „Dela capu se impute peșcele“. . .

Crisianu.

Clusiu, în 28 Iunie st. n. 1879.*

Onorate D-nule Redactori! În interesul progresării naționale binevoiti a concede locu în prețios'a-Ve foia „Gaz. Trans.“ următoriloru:

I. „Societatea de lectura a stud. romani din Clusiu“, constituită și pre a. școl 1878—79 sub suprem'a și intiel'p'a conducere a Reverendissimului D-nu G. Popu profesoare de limb'a română, a produsu unu rezultat cu multu mai importante de câtu în anii precedenți. Ea în acestu anu a avutu 35 de membri: 21 ordinari și 14 straordinari. Comitetulu constatu din 10 membri. Societatea în decursulu acestui anu a ținutu preste totu 39 de ședințe: 26 ordinare, 6 a straordinare, 1 împreunată cu aniversarea a XV a m'ortei laureatulu poetu A. Muresianu (în Duminec'a de 27 Octobru st. n. 1878), 1 publică (în Duminec'a de 18 Maiu st. n. 1879), și comitetulu a ținutu 4 ședințe. Pre l'nga altele, că societatea în decursulu anului prezențe s'a sistemisatu de totu, ea a lucratu cu o diligență iudabilă și pe terenulu literaturii naționale române. „Speranța“, foia beletristică a societății compactată elegantu conține 280 pagini în folio; pre s'ema acesteia au intratu în decursulu anului 57 de operate, dintre cari s'au primitu 51, și 6 s'au respinsu; între cele primite sunt: poezie 27, disertatiuni 11, oratorice 6, novele 6 și 1 descriere. Afara de aceste au mai intratu 30 de doine populare în 9 colecțiuni, dintre cari s'au primitu 15. În urma, critice la t'ote operatele de cei trei redactori răspunditori ai foiei societății. Numele dechiamatiunilor produse în ședințele acestui anu se urca la 76, t'ote alese din poeziele poetilor celor mai renumiți romani, precumu: A. Muresianu, V. Alexandri, D. Bolintineanu, I. Badescu și alții. Venitul totalu alu societății din acestu anu este: 136 fl. 19 cr. și anume: de la membrii din solvirea taxelor lunare și a restanțelor din anulu trecut 31 fl. 29 cr. și din colecte și contribuții maritimose cu venitul ședinței publice de împreună au încursu 104 fl. 90 cr., din cari substragundu erogatele anului întregu: 75 fl. 16 cr., remanu la finea anului: 61 fl. 03 cr. Din ac'estă suma

* Întradiată din cauză lipsei de spațiu.

Red.

50 fl. s'au depus în cas'a de pastrare, cu acea condițiune, că sum'a ac'estă societatea în venitoriu se o mai mărească și așa cu timpu se-si formeze și ea unu capitalu, că alte societati. Bibliotec'a în decursulu anului prezențe s'a înmulțitu cu 36 de opuri: 26 donate și 10 procurate de societate. În prezențe bibliotec'a conține 252 de opuri bine alese, în cari sunt reprezentați toți celei mai renumiți poezi și scriitori romani. Bibliotec'a în anulu prezențe a avutu încă și următoriele foi: „Amiculu Familiei“, „Convorbiri Literare“, „Albin'a Carpatiloru“ și „Familia“.

Ata'tă pre scurtu în cifre statistice despre starea și activitatea societății în decursulu anului școl. 1878—79. D'ar' cerulu că ac'estă societate, care a fostu primul foculariu alu junimei române studiöse din Clusiu, păisindu în direcțiunea începută, se înflorască și în venitoriu!

II. Multiamire publică. Cu ac'estă ocaziune societatea și exprima sincer'a și ad'nc'a multiamire toturor ac'elora P. T. domni, cari în decursulu anului prezențe au benevoitu a-i oferit ajutorie. În specie și exprima multiamita ac'elora, cari cu ocaziunea „ședinței publice“ au benevoitu a-i intende mana de ajutoriu, pre cumu urm'za: a) Pre colect'a Dnului colectante Petru Uilacanu prof. gimn. în Blasiu au contribuitu urmatorii P. T. Dni: I. F. Negrutiu 2 fl., T. Cipariu 2 fl., Papfalvi 2 fl., A. Vestemianu 1 fl., I. Antonelli 1 fl., E. Vlass'a 1 fl., S. Manfi 1 fl., I. Moldovanu 1 fl., colectantele P. Uilacanu 1 fl., I. Gram'a 1 fl., Blasianu 1 fl., domnișior'a L. Cristianu 1 fl., domn'a M. Pop'a n. Neagoe 50 cr., S. Popu 1 fl., G. Vlass'a 1 fl., I. Germanu 50 cr., Sum'a totale 18 fl. v. a. b) Pre colect'a Dnului colectante Alecsandru Popu Ramontianu parocu gr. cat. în Turd'a au contribuitu urmatorii: Dr. I. Ratiu 1 fl., D. Siulutiu 1 fl., Filipescu 1 fl., S. Ratiu 1 fl., P. Ratiu 50 cr., A. Moldovanu 1 fl., S. Mandrutiu 50 cr., A. Gai'a 1 fl., V. Pop'a 1 fl., I. Popu 50 cr., I. Vladutiu 1 fl., I. Kiff'a 1 fl., I. Lugosianu 1 fl., colectantele A. Popu Ramontianu 1 fl.; sum'a 12 fl. 50 cr., c) Pre colect'a dnului colectante Remu Rosc'a teologu în Sibiu au contribuitu urmatorii: N. Popea una carte în prețiu de 2 fl. 50 cr., Nicanor Fratesiu 1 fl., Dr. I. Puscariu 1 fl., C. Stejariu 1 fl., M. Lazaru 1 fl., I. Hanea 1 fl., S. Popasiu 1 fl., Z. Boiu doue carti în prețiu de 2 fl., sum'a 6 fl. și trei carti. d) Dela Gherl'a prin Dnulu colectante G. V. Borgovanu ni s'a transmis: 1 carte de la colectantele și 2 fl. de la D. prep. Anderco.

Prim'șca dar' toți ac'estia, atatu colectanții câtu și contribuții, multiamirea noastră cea mai sinceră pentru ajutoriale oferite junei societăți!

Georgiu Ilea Alecsandru Bene
președinte. secretariu.

Diverse.

(Adunarea generală a Asociațiunii transilvane) se va țin' Duminec'a și Luni 3 și 4 Aug. în Sighisior'a. În interesul scopului celui frumos și salutaru celu urmăresce ac'estă Asociațiune dorim că adunarea de Duminec'a se fia câtu mai bine cercetată. Speram cu deosebire că în anulu ac'estă voru fi mai bine reprezentați la adunare și membrii din Brașiovu.

(Unu tramisuestraordinariu) alu principelui Bulgariei a fostu primitu Luni la ameadă în audiența solemnă de către Domnitoriulu Carolu, față fiindu și d. ministru de esterne Boiescu, spre a anunțâ suirea pe tronul A. S. principelui Alecsandru I. Semnu bunu pentru viitoare relațiuni între Romani'a și Bulgari'a.

(Balula baile dela Stoiceni.) În 3 Augustu a. c. se va arangiă la scaldile dela Stoiceni unu balu a caruia venitu curatu e destinatu pentru acoperirea speselor obvenite cu reînnoirea acoperimentulu școlii gr. cat. din Lapusiu ungurescu. Cei ce voiescu a conferi spre acestu salutaru scopu, se se adreseze la spect. d. Gabriele Manu avocatul în Deesiu, seu la direcțiunea școlii gr. cat. în Lapusiu ungurescu. — Comitetulu arangiatoriu.

(„Furnic'a.“) D. A. Trombitasiu r'oga pe acei domni caror'a li s'a impartasitu proiectulu de statute pentru consortiulu „Furnic'a“ și cari dorescu a lua parte și la adunarea gen. a Asociațiunii transilvane, se vina cu-o di mai înainte de deschiderea Adunării gener. la Sighisior'a spre a participă la o conferența ce se va țin' în obiectulu ac'estă.

(Tributul Bulgariei.) După evenimentele din anulu 1877/8 și după tractatul dela Berlinu formandu Bulgari'a unu principatu sub suzeranitatea înaltei porți va plăti pe viitoriu unu tributulu anualu de o jumătate milionu de franci.

(Invetiatoriului si taurulu comunalu.) Cei patru invetiatori comunali din Pásztó dupa cumu spunu „Magy. Lapok“, au se pretinda dela orasiu din léf'a loru de 400 fl. fiacare câte o restantia de 500—600 fl. Candu-si ceru léf'a, capeta simplu respunsu negativu. Se intemplà inse mai deunadi, cà ciurdariulu comunalu se adresa càtra judele si-i spuse, cà e de lipsa se se procure nutretiu de érua pentru taurulu comunalu, cà nu mai pe urma se se prapadésca bietulu animalu. Judele intielese indata insemnatarea lucrului si dadù neamenatu porunca, cà se se incasseze tacs'a competenta de 40 cr. de pe la orasieni. Incassarea tacs'ei pentru procurarea nutretiuului se face cu tóta rigórea, pe candu bietii invetiatori, cari voru se faca din vitieii orasiului ómeni, trebuie se amble cu palari'a a mana pèna se 'si capete léf'a. Adeveratu dér' tristu.

(Prinderea banditului Udrescu.) Cetimu in „Monit. Rom.“: In diu'a de 29 Iuniu 1879, ajutoriulu sub-perfecturei Sierbanesci, din judetiulu Oltulu, d. Iónu Mandrulescu, pe candu se aflà in catunulu Popesci, cu afaceri ale servitiului, fiindu informatu, cà la unu locitoru din comun'a Valeni se gasea banditulu Ioanu Nicolae Udrescu séu Udrea, numitulu ajutoru, insoçitu de calarasiulu de serviciu, Marin Nicolae, din comun'a Craciuneni-de-Josu, si alti locitori au pornitu la urmarirea banditului, si, ajungèndu la locitorulu unde se dicea, cà este, au pusu de au incungiu-ratu cas'a. Mai inainte de a se introduce cineva in intru, banditulu a spartu acoperisiulu casei si esindu, a potutu se se strecóre tragèndu focuri dintr'unu revolveru. Pe candu fugea, a fostu ranitu la piciorulu stèngu de locitorulu Manea Rogojina, care a trasu cu pusca in elu. Banditulu a lovit cu revolverulu pe calarasiu in cóst'a stènga, aprópe de subtióra. In cele din urma, banditulu a fostu prinsu dupa o lovitura ce a primitu la capu dela sergentulu-maioru Chiritia Popescu, avèndu mai multe lesiuni pe corpu si capu. Calarasiulu Marin Nicolae se afla in periculu de mórte. Acestu banditu supranumitu Nae Popescu, este unulu dintre cei mai mari criminali, condamnatu in contumacia de mai multe ori, atátu de tribunalu, càtu si de curtea cu jurati din judetiulu Mehedinti. Ministerulu publica acést'a, si todeodata multiamesse ajutoriului sub perfectului, calarasiului Marin Nicolae, sergentulu-maioru militianu Chiritia Popescu si locitoriloru, pentru curagiulu, cu care s'au luptatu cu banditulu. Ministerulu, ingrijindu-se de starea sanetatiei calarasiului Marin Nicolae, a telegrafatu perfectului, cà se i se dé cea mai mare ingrijire, si se se faca totu posibilulu, cà se scape de mórte.

(Inventiunea unui aparatu) spre a iluminá interiorulu trupului omenescu cu lumina electrica face acuma mare sensatiune in cercurile mediciloru. Inventatoriulu acestui aparatu este unu medicu din Saxonia Dr. Nitze, care a aratatu acestu aparatu in siedinti'a ultima a societatiei c. r. a mediciloru in Vien'a si a demonstratu aplicatiunea lui. Iluminatiunea se face printr'o sèrma (drotu) de platina, care impreunanduse cu o bateria electrica se rosiesce. Spre aperare in contr'a caldurei celei enorme, care ese din sèrm'a inrosita de platina, s'a intocmitu lucrulu astfelu cà paretele tievei de arama galbina (alama) in care se afla acea sèrma se uda mereu printr'unu torentu de apa rece, si asia isi pastreza o temperatura càtu mai moderata si egala. In urm'a acést'a póte omulu apucá sèrm'a rosita cu degetele, si-o póte bagá in fiecare organu accessibilu alu trupului omenescu. Lumin'a care purcede dela acestu isvoru de lumina este rosietica galbina. Instrumentulu pe care inventatorulu, l'a numitu „Cistoscopu“, infaçisèza o tiève lunga, subtire, c'unu ciocu, in care se baga unu aparatu opticu, care éra spre scopulu acést'a deosebitu este bagatu intr'o tievutia cu pareti fórte subtiri. In paretele ciocului, in care se afla sèrm'a de platina, se afla mai multe gauri mici, lungu-retie, prin care potu esi radiele sèrmei rosite. Aceste gauri sunt inchise séu astupate prin feresti de stiela de cristalu. Dr. Nitze speréza chiaru, cà càtu mai curèndu ii va succede, a poté inspeccioná si paretele stomacului cu instrumentulu seu, ceea ce pèna acuma numai indirectu s'a potutu ajunge pipaindu partile stomacului omului. Acést'a inventiune déca se va aratá practicabile va produce o revolutiune mare pe terenulu medicinei interióre, care pèna acuma inca merge mai multu pe pipaite si pe gacite.

(Siarlatani in vestmintecalugaresci.) „Curierulu de Bacau“ relatéza urmató-

riale: Politi'a orasiului nostru, avèndu suspecti pe individii Leonti Teodorof, Nicolae Teodorof si Mihailu Simionovici, cari ducea o viétia prea abundanta i urmarea in miscarile loru. La 4 Iuliu inse luandu-i in cercetare, se constatà, cà acesti individi, veniti din Siri'a cu mai multi tovarasi inca din anulu 1874, s'aru fi imprastiatu prin judetiele din Romani'a, facèndu pe calugarii dela Santulu Munte, imbracati in haine de calugari si barbe, avèndu cutiutie de tinichea cu ciolane si lemnu, ce le pretindu móste si lucruri sante, ei colindau satele si adunau bani, panza, scortiori si ori ce li se dá, cu care apoi, dupa ce isi ascundeau costumurile si pretinsele móste, se intorceau in orasiu de le desfaceau in bani. Acesti trei aveau judetiele Némtiu, Bacau si Romanu; éru unu altulu, Hagiulu Gh. Zahari'a, pentru prinderea carui'a s'au si luat mesuri, erá destinatu pentru judetiulu Putna, avèndu-si locuinti'a in Adjud. In perchisiti'a ce s'a facutu la casele metreselor (tiitóreloru) loru atátu in Bacau càtu si la Buhasiu, s'a aflatu, cà pe lènga omultime de panzarii, scortiori, prosópe, ce abia s'au potutu redicá intr'unu caru, aveau si câte trei pasaporturi de fiacare, unulu grecescu, altulu russescu si unulu turcescu, precumu si autorizare a ministerului nostru de esterne. Straele (hainele) cu care se deghizau (gâteau) pretinsele móste si condicele, cu cari adunau banii s'au gasitu ascunse la unu cantonistu in marginea orasiului. Tóte acestea impreuna cu pretinsii calugari s'au inaintatu parchetului. Din aretarea loru, se vedé, cà o numerosa compania de asemeni siarlatani se afla imprastiatu in tóta Romani'a, avèndu centrulu in Bucuresci.

(Probatum est.) Pe unu francesu, care traiea in Luisian'a, 'lu lovi nenorocirea, cà-lu parasi nevast'a dér' ast'a nenorocire in Americ'a nui anu lucru raru. Dér' ce facù omulu in nenorocire s'a, pentru cà se se întórca soçi'a necredinciósa a casa càtu mai iute? In locu de a o urmarì se puse si publicà prin mai multe diuare, cà a castigatu la loteria 50,000 de dolari si audindu femeia de castigulu celu mare, care l'a facutu barbatulu seu, se întórse indata a casa.

(Antai'a universitate din Siberi'a) se va deschide dilele aceste la Tomsc, dupa cum face cunoscutu acést'a unu decretu alu ministerului cultelor din Petersburg. Deschiderea se va face cu mare solemnitate, asteptandu-se si sosirea marelui duce mostenitoru. Acést'a universitate va fi cea mai frecventata, càci in ultimii trei ani bunulu guvernulu russescu a trimisu in Siberi'a peste 20.000 studenti din tóte gradele, incepèndu dela vèrst'a de 12 ani in susu.

(Unu omoru enigmaticu.) In comun'a Bolgartelke de lènga Clusiu, nu departe de statiunea Egeres s'a aflatu mai dilele trecute cadavrulu unei satene, cà de 36—37 de ani; ea zacea aprópe de cas'a parochului reformatu si cercetarea medicala a constatatu, cà omoritorulu a ucisu femeia cu furcoiulu. Lucru ciudatu e, cà barbatulu femeii omorite cosá intr'o lunca nu departe, de unde s'a intemplatu omorulu fara se fi observatu ceva séu fara se fi auditu strigandu ajutoriu. Doi gendarmi, cari amblau pe acolo, audindu despre intemplarea acést'a, indata au prinsu pe unu omu cu nevast'a s'a, despre cari este banuèla, cà ar' fi facutu fapt'a, din cauza, cà traiau in dusmania cu omorit'a. Caus'a se afla in manile judelui investigatoriu, care va scóte adeverulu la lumina.

(Birjarii din Petersburg) sunt astadi ómenii cei mai chinuti de pe lume, càci se cere dela ei nici mai multu, nici mai puçinu decâtu, cà se servésca la doi domni, celui din trasura si celui ce siéde si pandesce pe la coltiurile stradelor, adeca agentulu politienescu. Guvernatorulu gen. Gurco nu s'a multiamitu cu aceea, cà toti portarii au fostu pusi sub ordinele directe ale politiei, ei s'a decisu a organisá si pe birjari, pundu-i sub comand'a politiailoru. De curèndu s'a pusu in vigóre unu nou regulamentu pentru birjari. Intre altele li se impune acestoru nefericiti, in vedere, cà multi revolutiunari nihilisti se folosescu de birji, spre a scapá de urmaririle politiei, urmatórele indatoriri: 1. De acumu inainte birjarii nu potu esi de càtu in livreulu prescisu. 2. Ei trebuie se pórtè totdeauna pe amandoue bratiele, pe peptu si pe spinare nisce marci mari de tinichea cu numerulu birjei. 3. Nici unui birjariu nu'i este permisu de a primì in trasura vre-unu musteriu, fara deosebire de rangulu ce ar' avé elu, pèna candu mai antaiu nu va aratá o carta de legitimiatiune séu pasportulu; si in acestu casu,

birjariulu este tienutu a inscrie in condiciti'a numele musteriului si adres'a locuintei sale. In casulu, candu nu scie carte, atunci este datu a cere acést'a unui aginte politienescu. 4. Fiecare birjariu este datoru de a observá totu ce se trece pe strade; si in casu, candu diaresece banuitoriu; elu este obligatu a insciintiá despre acést'a pe celu d'antaiu agentu politienescu. 5. primulu semnalu, séu ochitura a vreunui gendarm séu agentu politienescu, fiacare birjariu este tienutu a oprì imediatu trasura, fara consideratiune rangulu séu gradulu acelui'a, care se afla intr'insu. 6. Fiecare trasura trebuie se fia provediuta cu tablitia, pe care se fia indicatu cu litere numele proprietarului si numerulu birjei. Aceste tablitie trebuie se fia asiediate la tóte cele partaturi ale birjei.

(Unu atentatu fara sange) s'a intemplatu deunadi asuprà manei si animei presidentului republicei Statelor unite. O juna dama nume Emelin'a Nobles din Indianapolis a cer audientia presidentului Hayes. Ea fù indata a mita si cumu intrà in salonu, imbratisia pe presidentu, ilu sarutà si declarà, cà a venit, se la de barbatu. Scusele presidentului, cà e de gendarm satoritu nu'i au folositu nimicu; càci jun'a de din contra persistà se se cunune imediatu. In candu de pretecestu, cà vrea se consulte despre acést'a pe unu amicu alu seu, d. Hayes a parasit salonulu si a chiamatu politia, carei'a i-a datu primire pe infocat'a candidata de casatoria apocriphatu pe cale telegrafica pe rudele ei, cari luatu-o si au dusu-o intr'o casa ne alineati. R.

Cu 1 Iuliu st. v. 1879 s'a inceputu unu abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai nóstre, alu caroru abonamentu a expirat cu 1 Iuniu st. v. 1879, se binevoiesca a si l'inoi de cu vreme, déca voiescu cá diuariulu se tramita regulatu. De la 1 Iuliu st. incolo diuariulu se va tramite numai acelu domni, cari au binevoitu a-si reinof abonamentulu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru exactu, aratand post'a cea mai aprópe de loculu, unde locuiesc.

Pretiulu abonamentulu la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 50 cr., pe siese luni 5 fl.;

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci. Abonamentulu se primesce si in bilete hipotecarie romane.

Banii de prenumeratiune sunt a se trimite (mai usioru prin assignatiuni postale) la redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

ALBIN'A

Institutu de creditu si de economii in Sibiu

acórda imprumuturi cu interesse scadiute pe amanetare de chartii de valóre ungueresci, austriaci si de Romani'a, pe lènga amanetare de auru si argintu cum si de scrisuri fonciare (Pfandbriefe) instituteloru ipotecari:

escomptéza chartii de valóre si cuponi espansi, séu, cari espira celu multu dnpa siése luni; primesce afaceri de incassari, comissiuni de cumperare si vendiare de chartii de stau si alte efecte, cumu si alte comissiuni de banca langa coperire.

Sibiu, 21 Iuliu 1879.

1—3

Directiunea

Cursulu la burs'a de Viena din 29 Iuliu st. n. 1879.

5% Rent'a charthia (Metalliches) . . .	66.55	Oblig. rurali ungare
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu). . .	68.15	„ „ Banat-Timisoara
Losurile din 1860 . . .	126.50	„ „ transilvane
Actiunile banciei nation. . .	827.—	„ „ croato-slav.
„ instit. de creditu . . .	270.70	Argintulu in marfuri
Londr'a, 3 luni . . .	115.75	Galbini imperatasci
		Napoleon'd'ori . . .
		Marci 100 imp. germ. . .

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipografi'a: Ioane Gótt si fiu Henriou.